

STUDENTENTS

IZNĀK 2 REIZES
MĒNESĪ

AKADEMISKĀS DZĪVES LAIKRAKSTS

NUMURS MAKSĀ
20 SANT.

K. Branta un K. Upeslejas nodibināts 1922. gadā.

Redakcija un kantoris

Rīgā, Basteja bulv. № 11, dzīv. 15. (Ieeja no Valdemāra ielas). Tālr. 32636. Runas stundas:
svētdienās no 11—12, pirmdienās no 18—19.

Pasta adrese: Rīgā, Pasta kaste № 70. Pasta tek. rēķ.: 424. Gada abonem.: Ls 3.—
Sludinājumu maksa: priekšpusē 90 sant, tekstā 60 sant., sludin. daļā 20 sant., par
petīrindīgu + 5% sludināj. nodoklis.

№ 145.

Ceturtdien, 24. janvārī 1929.

VII. ak. g.

Studentu politiskās gaitas.

Studenti savā vairumā jau ir pilntiesīgi valsts pilsoņi. Līdz ar to visiem jāņem un viņi ņem līdzdalību politiskā dzīvē. Kādai jābūt šai līdzdalībai, par to izteiktas ļoti pretējas domas. Vieni atrod par pareizāko un ērtāko pieslieties kādai politiskai partijai vai kliķei tā nodrošinot savu eksistenci, otri norobežoties no politiskās dzīves, kā galveno motīvu pievedot tās pārāk netīros pagēmienu. Kā vienam, tā otram uzskatam un rīcības veidam ir savi cēloņi un savas konsekvences.

Viduvējais students, vecumā starp 18—24 gadiem, nav vēl pilnīgi garīgi nobriedis, nav arī vēl izveidojis noteiktu pasaules uzskatu, nav atradis drošus kritērijus, kas dotu iespēju izšķirt daudzos sarežģītos kultūras un civilizācijas jeb vispār dzīves jautājumus. Ja nu viņa nākotne nav nodrošināta un raksturā nav izteiksmes pēc patstāvības un neatkarības, tad viegli kļūst saprotama pieslēšanās psiholoģijai. Kam pieslieties to noteic apkārtne un citi blakus faktori.

Sekas pa lielākai daļai uzskatu patstāvības zaudēšana un šauri partejiska nostāšanās pret lietām. Šinī ziņā studenti, kā vispār jaunība, iet daudz tālāk nekā partiju vadoņi — vecie politiķi. Zūd sajūta par morāli attaisnojamo un neattaisnojamo, aug jauna politiku paaudze, kurā šinī ziņā būs ne tikai vecās cīņtga, bet pat to pārspēs. Šis sekas arvien skaidrāk sāk izpausties arī akadēmiskā dzīvē, ko liecina pagājušās Studentu Padomes vēlēšanas. Daudzu agitācijas rakstu, brošūru un lapiņu saturā bija, ne studentu kultūralās un materiālās dzīves vajadzību izpratne, bet politiski lozungi, lepošanās ar citu darbiem un idejām un pat apzinīgi patiesības viltojumi. Novērtēta akadēmiskā dzīvē ielauzušies ielas pagēmienu.

No otras puses šādas politiskās dzīves parādības atbaida no tās un padara pilnīgi inertu pretējo grupu. Šie ir pārliecīgi aisteti, kas atrod par labāko „nepretoties jaunumam“, noslēgties savā iekšējā skaidrībā. Patiesībā viņi bēg no dzīves un atstāj jautājuma atrisināšanu liktenim. Ja pirmie sabiedrībā kā nozīmē kaitīgi un beigu beigās aiz vienpusīgas partejiskas šausirdības kļūst pat par savas partijas kapračiem, tad arī otrie nekā pozitīva dzīvei nedod.

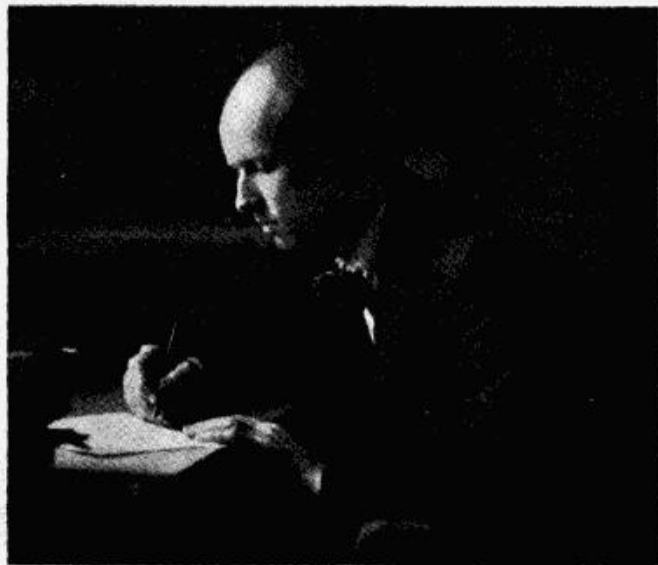
Politika ir svarīgs kultūras faktors. Viņu nevar izmest no dzīves. Tāpēc jāpazīst viņas principi un pagēmienu i jāprot tie lietot. Tikai nedrīkst kļūt kādas partijas, vai kliķes vergs, kas bez patstāvīgas domas klausā tās disciplīnai, un kam savas lietas dēļ viss liekas atļauts. Disciplīna ir metode; cik svētīga vai kaitīga atkarājas no rokām, kādās tā atrodas.

Stud. jaunatnei stājoties dzīvē jānes svaigas domas, jauni virzieni, kultūralās metodes. Ja latvju students nespej ienest nekā jauna, ja viņš atteikties no dzīves veidošanas darba, dzīve slidēs arvien zemāk, apstiks doma par plašākiem kultūras apvārkšņiem un nākošās intelligences šausirdība latvju tautai kļūs liktenīga.

Nepietiek ja, nodrošinām ērtu acurklīgo eksistenci sev un savai partijai. Būsim nomodā arī par tautas nākotni.
Arv. Nusbergs.

Studentu nākotnes izredzes.

Par šo jautājumu raksta kāds Al. K. kgs vienā no pēdējiem „Centra Balss“ numuriem un nāk pavisam pie pesimistiskiem, un, taisnībai par godu, jāsaka, pie galīgi aplamiem slēdzieniem. Viņš domā, ka augstskolas absolventiem mūsu zemē atveras vairāk kā neapspaužamas izredzes; pēc viņa

Dr. chem. Aleksandrs Janēks.

9. decembrī 1928. g. Latv. Universit. Ķīmijas fak. docents A. Janēks aizstāvēja doktora disertāciju: „Ein neues Kapillarphänomen.“ Fakultātes ieceltie oponenti: prof. V. M. Fišers, prof. M. Centnersvers un prof. O. Lucs. Disertācija aptver pētījumus par kādu jaunu koloidķīmisku parādību, kuru atradis A. Janēks, un kas būtu, pēc oponenta prof. V. M. Fišera domām, nosaukama viņas atradēja vārdā par Janēka parādību.

A. Janēks disertāciju aizstāvēja sekmīgi un fakultāte viņam piešķīra ķīmijas doktora grādu.

Dr. chem. A. Janēks dzimis 8. nov. 1891. g. Daugavpilī. Vidusskolu apmeklēja Pēterpilī, kur arī studējis ķīmiju Pēterpils universitātē un vēlāk kalnu institūta, kur specializējies di-

domām, no visa tā akadēmiski izglītoto jauno cilvēku pulka neiznāks vis nekadī intelligenti darbinieki, bet gan bezdarbnieki, jo mūsu mazā Latvija nespēsot dot tiem darbu. Kaut cik zēlastību K. kga acis atrod agronomi — tie nekad badā nemiršot. Pārējo arodu studentiem, kā jau minēju, pavisam bēdīgs stāvoklis. Kā redzams, tad tā pati vecu vecā, gan vietā, gan nevietā, dzirdētā dziesma. Tāpēc jau arī nebūtu vērts te uzkavēties, ja tās būtu tikai paša K. kga personīgas domas, bet nelaime ir tā, ka tādos pašos ieskatos ir ļoti daudzi un jo augstās vietās stāvoši kungi. Vai tiešām tā? —

K. raksta: Intelligento bezdarbnieku armija pieaugs, bet mūsu skolas, kā milzu mašīnas ik pavasarī izsviež uz ielām arvien jaunus intelligentus masas. (Kas par varenu salīdzinājumu!) Un saprotam, šīs masas tūlīt neatrod sev un savām spējām i e d o m ā t u (te jau pa daļai slēpjas iemesls lielajam intelligento bezdarbnieku pulkam) darbu — un intelligento bezdarbnieku masas aug. K. kgs ne visai patīk tādas skolas, pēc kuru beigšanas cilvēks tūlīt neatrod sev darbu. Tāpēc gan jau viņš saka, ka vidusskolas kurss esot tik vispārējs, ka absolvents to atstājis, neesot sagatavots kaut kādam noteiktam uzdevumam. Tad te jau lūk ir tas suns aprakts. Te no vecāku, un vispār sabiedrības puses tiek pārprasts vidusskolas uzdevums; no viņas bieži vien prasa to, ko viņa nav spējīga sniegt un kas pavisam nav viņas pienākums. Nevajaga vispirms aizmirst to elementāro patiesību, ka vidusskolas uzdevums nav un nekad nebūs laist pār savu sliekšni dzīvē specialistus, kaut kāda darba labus pratējus, bet gan sniegt vispārēju izglītību, vingrināt un attīstīt cilvēka garīgās spējas, viņas uzdevums ir „dot savam audzēknim intelekta attīstību, kas darītu to spē-

persoīdoloģijā slavenā P. P. fon. Veimarna vadībā, kas ir viens no dispersoīdoloģijas dibinātājiem. Pasaules kara laikā viņš bijis docents, vēlāk profesora v. i. Jekaterinoslavas un Vladivostokas universitātēs. No 1920 g. — docents Latv. Universitātē, kur viņš lasa dispersoīdoloģiju, ķīmijas vēsturi un neorgānisko ķīmiju (arch. tauts. u. c.).

Dr. chem. A. Janēks sarakstījis dispersoīdoloģijas un neorg. ķīmijas māc. grāmatas, un Latv. Universitātes Rakstos, Krievijas un Vācijas zinātniskos žurnālos publicējis lielāku skaitu zinātn. darbu. Jāatzīmē, ka Dr. chem. A. Janēks ir piegriezies arī reliģijas problemiem un šajos jautājumos sarakstījis grāmatas: „Buddhās mācības pamati“ un „Dzīve un reliģija“.

jīgu ar vismazāko laika un enerģijas patēriņu un vislielāko lietderīgumu visā vēlākā dzīvē piesavināties tās zināšanas, „kurās tas atradīs par nepieciešamām“. Nav itin nekādas nozīmes un ir pat jaunums sūtit tiem vecākiem savus bērnus vidusskolā, ja pēdējiem nav lielas patikas nodoties mācības grāmatām. Tikai tad, ja bērnam patīk intelektuāls darbs, ir laba atmiņa un uztīftība, to sūtit vidusskolā, un tālāk — augstskolā. Pārējiem pareizākais ceļš uz arodskolām. Tās sniedz noteiktas speciālas aroda zināšanas un te cilvēks jau pēc 2 vai 3 gadiem būs nodrošināts ar darbu un maizi visur, tikai ne intelligentos bezdarbniekos. Un šādu pamazām pieaugošu tendenci, sūtit bērnus arodskolās, var tikai apsviekt un uzskatīt par izveseļošanu no tās modes slimības, kāda bij Latvijā dažus gadus atpakaļ: likt bērniem par katru cenu apmeklēt vidusskolu. Nenoliegsim vidusskolas lielo nozīmi cilvēka tālākā dzīvē, bet tad jāiznet no galvas tā doma, ka pēc vidusskolas beigšanas jau darbs un maize būs nodrošināti. Ja agrāk, pirms kara, šo vidusskolas abiturientu stāvokli, materiāla ziņā, bij daudz labāks, tad tas izskaidrojams ar toreizējiem īpatnējiem saimnieciskajiem un politiskajiem apstākļiem. Tagad vajaga saprast, ka vidusskolas diploms reālā ziņā mūsu dienās vēl neko nedod. Vidusskolu beidzēju pulkam krasi nostājas priekšā jautājums „Ko tālāk?“ — un jāsaka, viņa atrisināšana tagad nav nemaz tik vienkārša. Atliek tik divi ceļi: Augstskola un intelligento bezdarbnieku fronte. Un te jau nu nāk par vēlu brīdinošie saucieni neiestaties augstskolā.

Tagad pāris vārdus par Universitātes absolventiem. K. kgs domā, ka vairumam no tiem nav nekādas izredzes dabūt Latvijā puslīdz piemērotu darbu. Nebūšot par tik liela peļņa, lai pietiktu

minimālām eksistences prasībām, pp. jauniem ārstiem jāstrādā par Ls 60 mēnesī. Tā gan esot te — Rīgā. Tas viss iespējams. Bet nav atkal noslēpums, ka ir mūsu eiropeiskā Latvijā stūri, kur uz 20 tukst. cilvēkiem praktizē viens veterinārfeldšers. Tāpēc — juristi. Zinam, un to atzīst arī pats K. kgs., ka visiem mirtiesnešiem jābūt ar nobeigtu augstskolas izglītību, bet pagaidām tādu, pēc prof. Baloža domām (1928. g.) — esot kādas 2—3%. Te aizrāda, ka no svara praktiskā puse, piedzvojumu krājums. Bet nostājoties uz tāda viedokļa, ka taisni šai praktiskai pusei jāpiešķir noteicējs vārds, ka skolas izglītībai katreiz jāturas pienācīgā attālumā, atkrit vajadzība pēc augstskolas kā tādas, jo praktiku taču var piesavināties kurā katrā augstskolā pasniedzamā zinātnes nozarē arī ārpus šīs augstskolas. Katram feldšerim un „kaktu dakterim“ var būt bagātāks piedzvojumu krājums nekā pajaunam ārstam, bet nevienam saprātīgam cilvēkam nenāksies ilgi lauzīt galvu, kuram no viņiem attiecīgā vietā dodama priekšroka. Kā mēs varam runāt par juristu (un vispār studentu) pārprodukciju, ja Latgalē ir pagasta rakstveži, kas vēl līdz šai dienai nevar īsti labi saprast, kas registrējams dzimtsarakstu nodaļā, cilvēki vai kumeļi, vai arī abi divi. Liekās par augstu kultūralo limeni, vai valsts prestiža celšanu un stiprināšanu te būtu grūti runāt. Tāpat nebūtu ko skumt, ja katrā pagastā par rakstvedi būtu cilvēki ar augstāko juridisko izglītību (kā tas pp. ir Zviedrijā). Nevar būt divu domu, ka tas būtu par svētību visai apkārtnē un arī materiālā ziņā viens, otrs enerģiskāks nonāktu tik apskaužamā stāvoklī.

Tagad pametīsim skatu mūsu valsts iestādēs. Vesela armija visvisādu speciālistu, ierēdņu, direktoru-rtkotāju. Bet nav nevienam arī noslēpums, ka daudzi, ļoti daudzi tur nokļuvuši vairāk aiz laimes gādijuma, aiz pārpratuma, nevis pateicoties savam zināšanām vai spējam. Vienam otram ļoti augstu stāvošam vai sēdošam kungam viņa izglītības lauks nav ar daudz plašāku radiusu kā tā paša departamenta vai ministrijas durvju sargam. Bet šis kungs jūtas omulīgi un droši un reizu reizām, saprotams valsts labā, aizrāda ar paēdusa cilvēka laipnību vai īstū švaukstisku patosu, ka studentu mums par daudz, ka valsts mākslīgi kultivē jaunus bezdarbnieku barus, vai, labākā gadījumā gatavo eksportpreci uz mazāk kultivētām kaimiņvalstīm. Un droši un pašapzinīgi jūtas šie kungi, tāpēc ka viņi ir vairāk politiķi, nekā sava aroda speciālisti. Tie prot sadzīvot ar visām vai arī tikai ar lielākajām un valdošajām politiskajām partijām. Tas ir tas galvenais. Vispār stāvoklis tagad ir tāds, ka diplomam un sekmēm darba dabūšanā ir pavisam maza nozīme. Noteicējs vārds te politiskai pārliecībai un kaut kādām aizmugures attiecībām. Cik tas kultūrali un valstiski lietderīgi, par to atļauju spriest katram pašam.

Iesim vēl druscīt tālāk un paraudzīsimies kaut tepat mūsu skolās. Valsts pirmajos gados strauji auga vidusskolu skaits. Bija vajadzīgs kupls pādidagoģiskais personāls, bet tādu skolotāju, kas pilnā mērā atbilstu tām prasībām, kādas mēs parašām no audzinātāja-vidusskolotāja — tādu bij ļoti maz. Un tad nu nāca tādi jaunatnes „ceļu apgaismotāji“, kuriem pašiem tikko bij pagasta a. adēmijas izglītība, bet kuri pateicoties iedomātām spējam un šur tur noklausītiem kursiem sašuva savas zināšanas no baltiem diegiem. Nav tāpēc nekāds brīnums, ka šādam pādidagogam sagatavojot attiecīgu studentu, bij jāmacās vairāk nekā skolniekam.

Vēl bēdīgāki pie šādiem spēka vīriem stāvēja ar audzināšanu, par to viņi vismazāk domāja un kas taisni bij un ir no vislielākā svara mūsu tagadējai trauslī, mīkstāulīgai, neuzņēmīgai jaunatnei. Redzams, ka te atkal pie mums ir citādi ieskatī nekā citur Vakar Eiropā, kur nav atrodama neviena vidusskola kaut jēl ar vienu skolotāju, kas nebūtu augstskolas abiturients. Bet pie mums jau atkal tā iecienītā „praktika“.

Tas pats būtu sakāms par citus arodus studējošiem. Bet pietiks. Objektīvam novērotājam un spriedējam tie nav vajadzīgi. Vairāk kā vietā te atzīmēt kāda mūsu publicista vārdus: Intelligēnto darbinieku mums trūkst, bet gan par daudz ir pusintelligēntu — diletantu, nemākuļu ar milzīgu pašapziņu. Te es negribu operēt ar statistiskiem datiem, bet interesanti atzīmēt, ka pāris gadus atpakaļ, valsts ierēdņiem no 1—8 kategorijas, nav bijis augstskolas izglītības 55,81%, bet 25,55% pat ir bijuši tādi, kas nav pabeiguši vidusskolu. Bet viņiem ir „spējas“ un praktiskā puse. . . . Pārāk, pārāk ātri ir brēkt jau tagad, ka par valsts naudu kultivējam jaunus bezdarbniekus studentu veidā. Vēl jo mazāk tiesība būtu darīt to tad, ja redzam, ka caur šo pašu praktiskiem piedzīvojumiem bagāto speciālistu gādību valstij ir nodarīti trii astronomiskos skaitļos sniedzoties materiāli zaudējumi. Tad darba būtu atliku-likam arī tādu arodu speciālistiem kā inženieriem un ķīmiķiem (kuŗiem K-gka vārdiem runājot „mūsu apstākļos nākotnē nav gandrīz it nekādas cerības). Vēl Latvijā ir vietas, kur cilvēki sēd un strādā pie skala (uguns) gaismas, bet turpat durvju priekšā jautri čalodami steigžas upes ūdeņi un apbrīno augsto Latvijas saimniecisko kultūru. . .

Vispār man liekas, ka cilvēki, kas tā uztraucas par studentu lielo skaitu, nav vēl tikuši vaļā no agrākās „matušķas“ orientācijas. Ja iet runa par inženieri, tad viņu galvās tūlīt spokojas fabriku direktoru, dzelzceļu pārvaldnieku un citi tamlīdzīgi posteņi. Bij jau laiki kad katrs paputējies Vidzemes vai Kurzemes saimnieks varēja Krievijā būt par muižas pārvaldnieku. Saprotams, tie laiki ir aizgājuši un

par tādām vilinošām personīgām materiālām dzīves perspektīvām mūsu studenti, nākošie inženieri vai agronomi ir nedomā. Tie zin, ka tos sagaida darbs, varbūt pat vienkāršs fizisks, bet tāpēc nav ko skumt un gausties. Mūsu dzimtene maza, bet cik daudz vēl viņa darba studējošiem cilvēkiem. Kā viņa gaida savus cilvēkus, gaida un cer, ka lie to ar savu darbu pacels, kā gartgi tā materiāli, godam citu tautu saimē. Runāt par studentu resp. studējošu cilvēku pārprodukciju var cilvēku, kas nemil savu dzimto zemi, kam nerūp viņas un visas tautas labāka nākotne, (vai arī interesē tikai tiktāl, cik tāl to dardams viņš nodrošina un apmierina savas personīgās vēlēšanās), kam izglītība blakus lieta vispār. Tā var runāt tie, kas Latviju negrib redzēt uz augstāka izglītības, lauksaimniecības, tehnikas, rūpniecības utī. stāvokļa. Ne jau studentu labā viņu pamācošie, tēviski briedinājumi un aizrādījumi, bet te pavisam citas dabas motīvi. Pietiks. Badā nemirs neviens augstskolu beidzis students, cilvēks, kas pareizi izprot savu laikmetu un uzdevumu. Ies grūtāk, varbūt būs jāsaņem viens, otrs nepelnīts, morālisks pazemojums no šo iedomīgo pusintelligēnto bijušo „matušķas“ audzēkņu puses, kuŗi ar saviem sapelējušiem ieskatiem par izglītību būs vietā un nevieta par padomdevējiem. Bet tā tomēr pārejoša parādība. Pati dzīves neatturamā straume aiznesis šos kungus viņu istā vietā. Katrā ziņā vismaz lielākai studējošo daļai viņu mērķi un turpmākie dzīves uzdevumi nobeidzas pie vieglas materiāli nodrošinātas un ērtas dzīves pēc augstskolas beigšanas. Ja viņi dzītos tikai pēc tā, tad gan jau varētu runāt par diezgan „neapskaužamām izredzēm!“ Bet mūsu studentiem vēl ir tik daudz i d e a l i s m a, lai ietu strādāt par pavisam niecīgu atalgojumu, kaut vai par dienišķu maizi, bet visiem šiem grūtumiem jātiek pāri ar priecīgu vaigu, apzinoties, ka šis darbs nāk tautai un valstij par svētību, veicina viņas plaukšanu kā gartgi, tā materiāli.

J. Apinis.

Jauns gads.

(Fejtons)

Jaunais gads knapi uzsēdies uz mākoņu troņa vienas malas, pametis acis uz savu valsti un izdzirdis pavalstnieku vaimanas, nevarēja beigt vien pukoties uz pagājušo gadu.

— Tad esi nu gan tu man vecais atstājis to zemi vienā juku juceklī. Amanula vai tu esi gribējis būt, visu tā pēc savas vizes pārmainīt gribēdams? Vai tu zemi par vienkāršu mālu pīku esi domājis, to tā spaidīdams? Uguni tu esi licis splaudīt, un tūcēt, un drebēt pie visām miesām. Vētras un negaisus, ūdeni un citādas mokas un mocības tu esi licis baudīt nabaga ļautiņiem, kas, liekas, tikai spēju lietības bijušas tavās idiotiskajās rokās.

Pašos psmūža gados tu tādu slāpājumu esi taistījis, ka man mazam knauķim bailes metas skatoties. Saki pats, cik karstai saulei būs man likt spīdēt, tavu palieku sausēšanai un ļautiņu asaru zāvēšanai, kas acis spiedušas tavu nedarbu dēļ? Prāts vai spēks tev laikam trūka debesu samazgu novadīšanai piemērotākā vietā. Jūras un okeāni bij tavā rīcībā un stepes un tukšneši rokas stiepa pēc tava slāpājuma, bet tu laistīji kur nevajadzēja un kur pēc tavas lejkannas neviens neprastja. Tu esi noslicinājis dažādus nodokļus mazajā Latvijā un radījis anketu plūdus viņas universitātē. Saki, kā man būs glābt glābjamo, kā atalgot žēlsirdību un kā sodīt tos, kas plūdu dēļ maz tērēt solījās un kam šis solījums aizmirsās.

Daudz tu esi laidis runāt Tautu Savienībā, paktus un līgumus tu esi zīmogojis ar savu roku, bet tu bijī piemirsis radīt profesoru un studentu savstarpējo neapkarošānās līgumu. Tu laikam taisnosies, ka tas bijī pirmais gadījums, kad Mozus dēls grib būt gudrāks par eksaminētāju, bet tev ausis kust melojot. Jebū es arī vairāk vēribas piegriežu tai vietai, kas visvairāk cietusi tava neprāta dēļ, tomēr mans skats redz kūpošus revolvera stobrus,

strikus un tintes traipus arī citās zemēs. Tu domāji par spīčkiem un krieviem, bet aizmirsi ka „zemes sāļi“ jābūt labai un tā nedrīkst līpt klāt viņas racēju lāpstām, lai jātiek sijātai un vētai, jo, ja tā sāls nebūs laba, ar ko tad sāls. Kas lip klāt, ar kāju ir nogrūzams, kas krit pār sieta malu, saslaucās aizslaukāms, un kas par vieglu, aizskrien pelavās.

Kaunēties tev vajadzēja atstāt man tādu vīru kā Libermani, bet nosarkt līdz pašiem ausu galiem par tādiem tev padotiem pavalstniekiem, kas visādus blēža darbus dara studentu cepurē. Tu zināji, cik ļoti tic studentu deķelīm un varēji mierīgi noskatties, ka ar viņu krāpļ ļaudis tipi, kas nav cienīgi renstēļ gulēt pie mūsu Alma Mater. Viens skats un viens jau man rokā. Es atmakošu un atmaksāšu par sevi un tevi un atkal celšu godā to, ko tu mierīgi ļāvi midīt kājam.

Tu bijī viens vēlēšanu gads. Jaunu valdīšanu tu devi pilsētai, jaunu valdīšanu valstij un jaunu galvu tālā aizjūras zemē. Un atkal tu esi palaidis vienu muļķīgu joku mūsu gaismas pils sienās. Vienu cienīgu vīru, kas ilgu semesteru un gadus ir visiem mums priekšā sēdējis tu esi kaunēties rādīt vēlētajiem un tā taisni no debesīm viņu nosviedis zemes virsū. Tu taču zini, cik ļoti pēkšņas pārmaiņas kaitīgas cilvēkam. Siltums un aukstums dod iesnas, bads un pārpilnība — vēdergrauzes, nabadzība un bagātība — vājprātību un tu vari iedomāties kāds lai izskatās students, kad viņš piepeši top līdzīgs citiem. Vai lai viņš nav tāds, kā no plaukta nokritis. Pamažam tev bijī viņam jāatļauj noiet no skatuves, nevis tā uzreiz aizvilkt priekškaru. Kauču beidzamā vietā pirmā vēletāju sarakstā varēji nodrukāt viņa vārdu, bet tu labāk tur atstāj tukšumu.

Un vai tu vēl atminies visus tos darbus un nedarbus, ko tu pastrādāji vienu nakti latīņu kvartālā savas valdīšanas sākumā. Cik daudz tu bijī sodījis un cik maz devi. Ar skaitu

Akadēmiskā dzīve Čekoslovākijā.

(Speciālraksts „Studentam.“)

Čekoslovākijas akadēmiskā dzīve ir ļoti vecas tradīcijas un tā daudzpusīgi attīstīta. Kārļa universitātē Prāgā ir viena no vecākām, to dibinājis karālis Kārļis IV. 1348. gadā.

Čekoslovākijā ir 4 universitātes: Kārļa universitātē Prāgā, čeku; vācu universitātē Prāgā, Masarika universitātē Brnā, čeku un Komenska universitātē Bratislavā, čeku.

Turpat 4 tehniskās augstskolas: Čeku tehniskā augstskola Prāgā, vācu tehniskā augstskola Prāgā, čeku tehniskā augstskola Brnā un vācu tehniskums Brnā.

Bez tam pastāv vēl 9 patstāvīgas augstskolas vai fakultātes: 2 teoloģiskās fakultātes (evanģēliski-teoloģiskā Husa fakultātē Prāgā un Kirilo-metodētiskā teoloģijas fakultātē Olmicā), lauksaimniecības augstskola un veterinārmedicīniskā augstskola, kas abas atrodas Brnā, montaniska augstskola Pribramā, tēlojošo mākslu akadēmija Prāgā un 3 augstskolas krievu un ukraiņu emigrantiem. Visas minētās augstskolas uztur valsts.

Kā pāreja no vidus uz augstskolu pastāv valsts mūzikas un drāmas konservatorija Prāgā, viena no vecākām un slavenākām Eiropā, dibināta 1811. g. Še nāk vēl klāt jaunā mūzikas un drāmas konservatorija Brnā un vācu mūzikas un drāmatiskās mākslas akadēmija Prāgā. Augstskolas raksturs ir arī valsts archiva skola Prāgā, sociālās apgādes augstākai skolai, valsts stenografija augstskolai, 2 augstāko pedagogisko studiju skolām Prāgā un Brnā, valsts bibliotēkārū skola (čeku un vācu) un Francois de Prague institūtam.

Mācītājus sagatavo 25 teoloģiskās mācību iestādēs.

Čekoslovākijas augstskolās 1925/26. g. ziemas semestrī bija pavisam 28.997 klausītāji no tiem 2.887 sievietes. No šī skaita 7.684 bija ārzemnieki: 4.089 no Padomju Krievijas, 1.241 no Polijas, 659 no Rumānijas, 288 no Dienvidslāvijas, 232 no Bulgārijas, 207 no Ungārijas, u. t. t. 1928/29. g. ziemas semestrī latviešu studentu skaitu Čekoslovā-

ķijas augstākās un speciālskolas var rēķināt pāri par 150.

Prāga kļuvusi par slāvu studiju centru un emigrantu jaunatnes patvērumu. Kārļa universitātē nodibinātas visu slāvu valodu un literatūru profesuras. Emigrantiem arī nodibinātas 3 augstskolas, kur lieto viņu valodu: ukraiņu tiesību un filozofijas fakultātē, krievu tieslietu fakultātē un ukraiņu saimnieciskajā akadēmijā studē pavisam 1.272 studenti.

Techniskās augstskolās ārzemnieku ir 1/3 no kopējā klausītāju skaita, bet universitātes — 1/8.

Pavisam Čekoslovākijas universitātes skaitās 11.363 klausītāji, no tiem Kārļa universitātē Prāgā vien 8.176. Vācu universitātē Prāgā ir 3.448 klausītāji. Čekoslovākijas tehniskās augstskolās skaitās 7.577 studenti, vācu 3.629, pārējās patstāvīgās fakultātes un augstskolās — 1.529 klausītāji.

Čekoslovākijas universitātem ir 5 fakultātes: teoloģijas, tieslietu, medicīnas, filozofijas un dabas zinātņu. Universitātes priekšgalā stāv rektors, fakultātes priekšgalā — dekāns, abus ievēl uz 1 gadu. Techniskām augstskolām ir līdzīga iekārta; fakultātes te sauc par nodalām un ne katrā augstskolā tās ir pilnā skaitā. Čeku tehniskai augstskolai Prāgā pievienota arī tirdzniecības augstskola.

Augstskolas bez vidusskolas abiturientiem uzņem arī sevišķi apdāvinātus attiecīgo speciālskolu absolventus, tā piem. tirdzniecības akadēmijas absolventus uzņem tirdzniecības augstskolā, augstāko lauksaimniecību skolu absolventus lauksaimniecības augstskolā un arodskolu absolventus attiecīgā tehniskā augstskolas nodalā.

Čekoslovākijas studenti organizēti fakultāšu biedrībās un dažādās novadniecībās. Visas studentu biedrības Bemija reprezentētas vienā organizācijā Prāgā.

„Pražskē ūstredē svazu čs. studentstva“ (Čekoslovākijas studentu Prāgas centrālais birojs), Mērenā un Silēzijā tās apvienotas „Svaz čs. studentstva“ (Čekoslovaku studentu savienība) Brnā un Slovaķijā „Svaz čs. studentstva“ ar Bratislavu kā centru.

Šīs 3 apgabalu savienības apvienotas „Ustiedni svaz čekoslovenskēno stu-

izkārtņi tu reklamēji tukšu bodīti, bet nebij tava vaina, ka to šturmēja pa durvīm un logiem. Vai tev gan bij jāatbild par burzmā saplēstiem apģērbu gabaliem, uz parūku adatām sakrāpētajiem vaigiem un kostīmu spraudēm sadurtām rokām. Tu neatbildēji pat par salauztām mēbelēm, bet liki samaksāt rīkotājiem. Es paturēšu tavu izkārtņi, bet došu citu saturu, jebšu to arī noteiks naudas maka biežums. Zēl, ka tu nevarēsi kauču vienu aci pamest tev jau pazīstamajās telpās, lai redzētu to kārtību un tos jaukus, kas valdis tadā pašā naktī tai pašā vietā, par ko tev nākas dzirdēt tikai pārmetumus. Es ticu, ka daudz būs skatītāju, daudz baudītāju un daudz mana darba slavētāju.

Tu devi lētas rozīnes, es apelsīnus. Tu tikai zāvētos, es svaigos augļus ar. Visupirms es tomēr gribu iztirīt zemi no tavas valdīšanas paliekām un pabarām un, kad trauks būs tīrs, es pildīšu viņu ar visādām jaukām lietām, ko godīgie mani pavalstnieki godam ir pelnījuši. Klībjānis.

Divējādas pasaules.

Lauku kulturālā dzīve nīkuļo, spriedu braucot Ziemas svētku brīvdienas pavadīt uz laukiem. Intelligence bēg no laukiem un sabiedriskais darbs paliek novārtā. Ko gan es kā students šajā lietā varētu darīt? — Un nebij ilgi jāgaida, kad ceļa jūtīs uz stabiem un pagasta sabiedrisko iestāžu durvīm rēgojās vietējās kultūras biedrības aīša, kuŗā bij lasāms, ka ar referātu uzstāsies stud. tāds un tāds. Pašķīrtījis kādu biežāku grāmatu, atzīmējis izvilkmumu no tās, devos uz izrikojuma vietu — ne jau bez uztraukuma, jo jāatstāstas, ka šis neizlikās vis kā parastais, bet tīri vai pats komisijas ek-samens.

Laikam savu uzdevumu biju spīdoši veicis, jo pēc referāta sprieduši, ka šo „studenta“ kungu, kas tik gudri runājis, vajagot iecelt par „danču“ vadītāju. Es, protams, pēc tik glaimojošām

atsauksmēm nevarēju šo laipno piedāvājumu atteikt un pateicos par man parādīto godu. Drīz biedrības nams rībēja no bungu trokšņa un jaunās paaudzes spēcīgiem kāju klauzdzieniem.

Biju jau izdancinājis vairāk kā pusi pagasta daiļavu, kad mani aicināja neaizmirst arī veco paaudzi. Tiku ieviests atsevišķā istabā, kur pie bagātīgi klāta galda sēdēja pagasta redzamākā sabiedrība, starp tiem mani nosēdināja goda vietā. Tad pats biedrības priekšnieks pieskandināja glāzes par godu zinātnēi un kultūrai, uz ko mēs, saprotams, atbildējām ar „prozi!“. Drīz arī es sevi liku just, un krūti lepni izslējis, pienācīgi visās vietās revanšējos. Meitu māšu skatu apmulsis triecu ar veco paaudzi līdz gaiļiem, un laikam pēc tik daudz apviesojumu ielūgumiem nevarēdams pats izšķīrties, kurp braukt vispirms, atmodos nākošā dienā bagātākā saimnieka mājās.

Un kad tas nu tā bij ilgāki gājis un kauli no pagīrām tikuši gurdeni, domāju es, vai tad tā vien kultūru var veicināt. Students prot un spēj visu. Es pierādīšu, ka neesmu nekāds mīkstāulis. Domāts, darīts.

Nākošā dienā meža gāzās koki, augsti cēlās no degošām skuķām dūmu mutuļi, pats nokūpējis kā Ziemas svētku šķīņķis. Gadījās pa ceļu garām iet mātes meitai, kuŗu biju dancinājis tiku tikam. „Labdien,“ saku šai lepni atsviedis galvu, „vai mani vairs nepazīstat?“ „Tas Jūs?“ un izbrīnā viņa uzlūko mani, „es domāju. . .“ Ko viņa domāja, nedzirdēju, jo uguni uzliktie žagari dega stipri sprākstēdami. Bet tas nevarēja būt priekš manis nekas patīkams, jo viņa apmulsusi devās tālāk. „Vientiesība. Viņa domā, ka studentam neklājas strādāt fizisku darbu“, ironizēju pie sevis.

Vēlāk man stāstīja, ka māte, pēc visa dzirdēta, ko meita tai ziņojusi par manu meža darbu, sacījusi: „Niekī vien meit' būs ar to skološanos, par augstskolu i nerunājot. Tavam Jānim,

dentstva" (Čekoslovākijas studentu centrālā savienība) ar sēdekli Prāgā. Pie centrālās savienības Prāgā pastāv „ārzemju birojs”, kas izsniedz studentiem informāciju par studijām ārzemēs, „preses nodaļa”, „sociālā nodaļa” un daudzas citas nodaļas.

Augstskolas studentiem ir arī daži savi uzņēmumi, no kuriem sevišķi jāatzīmē „Studentu spiestuve”, „Studentu grāmatu sietuve”, „Studentu grāmatu tirgotava un izdevniecība” un „Bio-Alma.” Studenta sabiedriskā dzīve sakopota „akadēmijas namā”, agrākajā Straka akadēmijā. Še ir lielas sapulču zāles, liela bibliotēka (vairāk kā 50.000 grāmatu), lasāmzāles ar vairāk kā 1000 laikrakstiem un pārskatiem, 3 lielas ēdamzāles, kur studenti saņem pusdienas (maksā 3.50 Kš.) un vakariņas (3 Kš.). Lielajā akadēmijas namā bez tam vēl atrodas kafejnīca, priekšlasījumu un viesību zāles, kluba telpas, tāļak mazgājamas telpas, veļas mazgāšanas un gludināšanas telpas.

Vadošie studentu laikraksti organizāciju mērķiem ir „Studentskij vestnik”, „Studentská revue” un „Mladé Slovensko” (Jaunā Slovaķija).

Lai mazinātu studentu dzīvokļu trūkumu, nodibinātas dažas studentu koležžas. Vecākā ir Hlárkās Studenten Kollegs. Drīz pēc pasaules kara Prag-Letnā uzceltas pa daļai pašpalīdzības ceļā vairākas koležžas. Šogad nobeigta lielā „Masarika koležža”, kuŗas visām modernām hieģienas prasībām atbilstošās telpās atradusi patversmi varāki simti studentu.

Mazāk pārtikušiem studentiem iespējams iegūt stipendijas, kas ir vairāk kā 100.

Mūsu dienu students ir ļoti vispusīgs. Sportam ne tikai piegriež lielu interesi, bet velti arī daudz laika. Šo jaunlevedumu var tikai cildināt, jo mūsu dienās vairāk nekā agrāk atzīst, ka tikai veselā miesā mājō vesels gars.

Tāpat arī mūsu laiku studenti stipri piekopj politiku. Šo parādību nevar bez zināmiem iebildumiem atzīt par labu, jo tā studentu dzīve daudz ko zaudē no saviem agrākajiem ideāliem. Bet, kā liekas, šī parādība nav raksturīga tikai mums, jo, cik esmu novērojis, tagadnes studenti visur stipri uodevušies politikai.

Dzīve pēdējā laikā kļuvusi dārgāka, tādejā arī pavairojušās daudzu studentu materiālās rūpes. Neskatoties uz to, ka Čekoslovākijas augstskolās tik ļoti nostādīti sociālie apstākļi, daudziem studentiem tomēr nākas čakli strādāt,

lai nopelnītu sev dzīves uzturu. Bet tā ir tikai laba priekšskola vēlākai dzīvei.

Č. Vrabcis.
Čekoslovākijas chargé d'affaires.

Korporācijas un konkordijas.

Kā atbalss no tās ciņas, kādu ar visiem viņām pietamamiem līdzekļiem ved korporācijas pret konkordijām, laikraksta „Students” 144. numurā ir parādījies stud. Puscepures raksts. Kā jau tas mēdz būt, katrs otru apkaŗo ar ciņas līdzekļiem, kuŗos pats sev šķietas stiprs. Tā stud. Puscepure sāk ar pamācību par akadēmisku stilu, „labo toni” un līdzīgām lietām. Par to, kas jāsaprot zem akadēmiska stila, mums ar stud. Puscepuri būs grūti saprasties, jo skaidra un noteikta valoda, mums šķiet, nebūt nav neakadēmiska īpašība, bet gan par akadēmisku mēs nevaram nosaukt to naidu un uzpūtību, kāda mūsu korporācijas audzē pret citām studējošo organizācijām.

Ja mums ieteic vairāk pētīt tautas atmodas laikmeta vēsturi, tad šie pārmetumi krīt atpakaļ uz viņu izteicēju, jo stud. Puscepure pat nezina, ka neilgā Olava vārds bija nevis Er., kā mēs to lasam augšminētā rakstā, bet gan Vilis.

Kas attiecas uz Studentu Padomes darbības kritiku konkordiešu vēlēšanu brošūrā, tad tā sastāv no Studentu Padomes revīzijas komisijas protokolu cietējumiem. Korporāciju frakcija ar vienu roku saimnieko studentu uzņēmumus, ar otru roku šos uzņēmumus revīdē un šādas „revīzijas” dati tomēr iznāk tādi, ka stud. Puscepurem, pašam buršam esot, jāuztraucas viņus lasot! Patešām — komentāri lieki.

Ir lietas, par kuŗām sabiedrība zin, bet atklāti nerunā un galu galā sāk samierināties kā ar nepieciešamu ļaunumu. Tāds ļaunums ir arī tas ceļš, ja kuŗu korporācijas ved mūsu studējošo jaunatni. Korporāciju dzīve šī visdziļākās rētas taisni studējošo sejā un tamdēļ arī studenti — konkordieši nevar klusēt par divkaujām, organizētu alkoholisma vēicināšanu un „kastās” gara audzināšanu studējošos.

Stud. A. Puscepure par šādu kritiku uztraukdamies, atsaucas uz korporāciju filistriem, kas savā dzīvē sasnieguši augstu stāvokli un daudz darijuši latvju tautas labā.

Patešām būtu par daudz bēdīgi, ja kā trīs students, kuŗš sastāv korporācijā izietu dzīvē kā garīgs vai miegīgs invalids. Stipri raksturi iztur daudz un dažādus pārbaudījumus, bet

labprāt „špiko”. Kūtra. Kara uz visādām nozīmēm un bleķiem piecepures. Ik biedrībai sava! Neciena vecākus, godājamus pilsoņus, un vēl šis tas.

Tiesājā par sīkumiem. Likās ar nolūku izceļ visus šos grēkus, lai novērstu uzmanību no lielajiem. Kā nē — nebij tira sirdsapziņa.

Tiesātāji — viens krodzinieks. Vakaros pie viņa zēni šad tad dzer dzidro un alu. . . Ir tak jāsaprot cilvēks! Vai varam brīnīties, ja par to netiesājā. Vai arī mācītājs iesvētāmiem nedodot vīnu! Arī pilsētiņas ārsts — žīds teica, ka alkohols neesot kaitīgs, vajagot tik mācēt lietot. Nē, par dzeršanu jaunatni nevarot tiesāt!

Kāds otrs — tirgojās ar grāmatām. Visāda literatūra, sākot ar dēķu un kriminālromāniem, beidzot ar erotiku un vairāk.

Saprotams — tikai jaunatne šīs grāmatas lasa. Viņai tās tiek pārdotas. Kāds trešais . . . lai nu paliek. Tāds pat kā iepriekšējie.

Bij kāds vecāks kungs, kas lauz visu vienprātību jaunās paaudzes tiesāšanā, teikdams „Netiesāsim! Kā gan pa šī dzīvojam. . . Kā mēs jaunatni audzinām, tāda viņa izaug!” Tie bij vientīgie vārdi tai vakarā, kas bij patiesi. Bet galā tomēr notiesājā jaunatni — vainīgu!

Vai šādi tiesneši nav visur. Tiesā citus, lai neviens neiedomātos pašus tiesāt.

Tiesā jaunatni. . . Jā, mēs esam tiesājami. Bet lai citi tiesneši to dara. Jums vēl jātiesā sevi. Mācieties to! Zandis.

Vēstules draugam.

1. Entūziasms.

Jaunlaiku psiholoģijā sajūsmā kā prāta dzinēj spēkam ierāda cienīgu vietu. Agrāk jūtas uzskatīja par kaut ko nevērtīgāku, zemāku, nekā prāta spējas. Vienīgi reliģijā un ģimenes dzīvē jūtas atzina. Parasti tās vienmēr attiecināja uz sievietēm un bērniem. Pieaudzis vīrietis no tām kau-nējās.

Arī mūsu laikos jūtām un sajūsmā parasti neuztīcas. Dažās apbrīnās sajūsmu pieskaita sliktam tonim, gan drīz nepieklājībai. Aplāpēt sajūsmu tur uzskata par labas audzināšanas pazīmi. Interesanti būtu dzirdēt, ko Tu par šo lietu domā. Vai entūziasms ir derīgs vai kaitīgs, vai ieteicams vai noraidāms?

Entūziasms nav uzskatāms par mērķi. Tas tikai līdzeklis. Sajūsma tāpat kā tvaika spēks un tāpat kā nauda jāprot pareizi izlietot un vadīt. Kā prāta darbības faze, entūziasms ir lielākais dzenulis, ja vien tas pareizi kontrolēts un vadīts. Ja runājam par personību, tad sajūsmu nedrīkstam aizmirst. Tā tur pieder. Jūtas un sajūsma personā rada siltumu un kustību, apspīdēdama prāta darbības sfairas.

Entūziasmu var apzīmēt kā dedzīgu cenšanos sasniegt kādu mērķi, vai arī kā pilnīgu nodošanos kādam priekšmetam vai lietai. To nevajaga sajaukt ar fanatismu.

Entūziasms var būt dažāda veida. Tas var būt līdzīgs siltumam bez gaismas, kad jūtas nav līdzsvarā ar saprātu, jeb tas var būt kā apreibums, kad prāts un sprieduma spējas noslikst sajūtās. Bet kur prātu iesilda no vienas puses jūtas un no otras to kontrolē domas un saprāts, tur tad ir īstais entūziasms, bez kuŗa personībai trūktu pievilcības un iekšējā spēka.

Prāta gudrība vēl neko nedod. Ko palīdz labs prāts, kam nav dedzības? Ko palīdz teorijas, ja nav plānu. Tāpat — filozofs, kas spekulē (filozofē), bet nesniedz palīgā roku? Vajadzīga sajūsma. Vai tā iegūstama? Vai tā nav temperamenta lieta? Nē. Ja mums nav ideālu, nav savu viziju (intuitīvas iepriekšparedzēšanas), ja mūsu dzīve saistās tikai ap dienišķu maizi, tad entūziasms nav iespējams, jo viņš ir iedoms, viņš ir augstākās balsis ieskaņa cilvēkā. Cilvēks grib darīt kādu darbu, bet gadi paiet, un viņš to nepadara. Viņam trūkst līdzekļu. Entūziasms ir tāds līdzeklis. To var atrast, ja pareizā vietā meklēsim. Pa daļai tas ir vienkāršs ieradums. Tikai drusku vajaga piedomāt.

“When you are sure of your path, You may quicken your pace.”

cik nav to, kas vājāki būdami, paliek par kroniskiem alkoholiķiem, no kuŗiem novēršas sabiedrība un arī tie paši draugi un tā pati organizācija, kas viņu uz šī ceļa novedusi.

Korporāciju filistru vidū ir atrodamas lielas personības, bet vai kāds ņemsies apstrīdēt, ka šādu personību nebūtu trīs un četras reizes vairāk, ja korporācijas būtu brīvas no alkoholisma, menzūrām un līdzīgām buršu dzīves parāšām.

Bet paraudzīsimies, ko šīs lielās personības, pašas būdamas korporāciju filistru skaitā, saka par korporācijām. Sāksim ar tiem, kuŗus kā paraugus piedev stud. Puscepure.

V. Olavs savā laikā atsvešinājās no pastāvošām latvju korporācijām, kuŗu gars viņam šķita nedertīgs un dibināja Rīgā „Tālaviju”, kā pretstatu vāciski orientētām korporācijām. Pēdējās pret „Tālaviju” nostājās opozīcijā, kuŗa dažā ziņā atgādina tagadējo buršu opozīciju pret konkordijām. Par to mēs lasam V. Olava kopotu rakstu I. sējuma 79. un 87. lpp. p. sekošo: „Rogas grupa studentu, kuŗa stāvēt uz nacionāliem pamatiem, grib ienest latviešu studentu dzīvē vairāk nopietnības un nav apmierināta ar līdzšinējām korporācijām. . . . „situācija ir tāda, ka tiem atliek vai nu asimilēties un iegūt krāsas, vai atlikt apstiprināšanu uz nenoitektu laiku. Ceru, ka vajadzēs izvēlēties pēdejo, jo mūsu patstāvība ir vairāk vērts nekā krāsas.”

Zigfrīds Meierovics disputā par tagadējo latvju studentību atzina, ka mūsu korporācijās daudz kas ir nove-

Kad jūs esiet droši pārliecināti par savu ceļu, tad jūs variet paātrināt savus soļus. Daudzreiz mēs esam pilnīgi pārliecināti par sava taka pareizību, bet soļus mēs nepāātrinām, nepaklausdami mūsu labākajai iekšējai balsij. Patešībā dzīve mūsu dienās dod tik daudz dažādu lietu un parādību, par ko varam vai nu sajūsmīnāties, vai tikpat stipri dusmoties. Aukstums, vienaldzība noziedzīga. Lai rodas atsaucības ieradums, lai dzīvība rodas. Skaisto un labo ieraugot, vajaga to slavēt un par to priecāties, sajūsmīnāties. Noliegšana un nicināšana nospiež gara stāvokli. Smile whenever you can! Smaidiet, kad vien variet!

Tīri brīnums, cik daudz apatījas un ignuma mūsu jaunos ļaudis. Un pat tas mazumiņš sajūsmas, kas tiem ir, izplūst bieži vien pavisam niecīgās lietās. Jauniešiem nav īstu, plašu „sapņu tēlu” (vizijas). Materiālists iņēmīs viņu vietu, aplāpēdams sajūsma par plašākiem, vispārīgiem mērķiem. Paredzēšanā, iedomas spēja, uzņēmībā jaunieši caurmērā ļoti vājī. Bez šīm spējām personība nevar attīstīties.

Jau minēju, ka entūziasms var izpausties arī protesta garā pret dažādām nebūšanām, kuŗu mūsu laikā diezgan daudz. Un šim protesta garam jābūt pamatotam uz kādas augstākas vērtības, kāda augstāka mērķa, nekā vienkāršs karjerisms vai materiālisms. Pēdējais nav ērtais siržu tesildījā. Lai arī skepticisms un dzīves noliegšana pieaugusi ļoti lielā mērā, tomēr katram, kas grib sevi izveidot par personību, vispirms jāatrod garīgās vērtības un vērtību mēraukla. Skepticisms un cinisms noraidāmi. Tie — entūziasma ienaidnieki. Lai mūsu prātu pārvaldītu cerība un ticība! Lielā dzīves dramā katrs aicināts spēlēties līdz, un ne tikai šodien vai rītdien, bet visu mūžu.

Vēstuli noslēdzot, atzīmēsim dažus atzinumus.

Jūtas iespaido prātu un gribu. Tās dod impulsu, dzinēj spēku. Ja viņas pareizi vadītas, tad tās rada personā spēku, kustību un pievilcību. Emersons saka, ka nekas ievērojams nekad nav sasniegts bez entūziasma. Ja cilvēks grib kļūt liels un ievērojams, tad viņa raksturā jābūt dedzībai, garīgai rosībai. Jūtas pa daļai atkarīgas no paraduma, un paradums rodas no darbības, kas bieži atkārtota. Personības izzīme — darbība citu labā, vispārības labā, un nevien — apcere vai fantazija, kas pašas par sevi ļoti labas lietas.

K. Brants.

pagasta skriverim ir drošāka vieta, rokas arī viņam mīkstas un baltas un viņš tikko beidzis pamatskolu. Bez tam tu jau pati arī tukšā nebūsi — tev taču kritīs mājas.” Pie līdzīgiem slēdzieniem drīz arī nākuši pārējie meitu un dēķu vecāki. Un nu tikai apzinājās savas mācības jaunās sekas. Baidos, vai Alma Mater man varēs piedot šādu pakalpojumu.

Cocens rusticanus.

Jaunatnes tiesātāji.

Gadījās man svētku brīvlaikā būt vairākas dienas kādā Zemgales pārvākā pilsētiņā. Liekas klusi viss, varbūt pat aizmidzis. . .

Bet nē — kādu dienu ik namu apstaigā un piedāvā biļetes uz „Jaunatnes tiesu.” Tā bij arī rakstīts uz afišām. „Tiesā! . . .”

Kas nu bij šie tiesneši?

Pulciņš uzņēmīgu ļaužu, ne vairāk. Tiesām skumji.

Vai gan neatmaksājās sarīkot šo tiesu! Pilsētiņā tas bij jauns. Ir tak tiesāta jaunatne Rīgā, ir tiesāta laikam arī Jelgavā un citur, lūķ, tiesāsim mēs arī!

Saplūda uz tiesu pilna zāle, pat vietu aprūka. Rīkotāji nebij vilušies. Bagātīgi pie ieejas kasē bira puslāti. Maksāja galvenā kārtā pati apšūdzēta jaunatne. . .

Un tad — tiesneši un liecinieki Prokurors, aizstāvji. . . Bet arī pēdējie — vairāk gan apsūdzēja.

Kā visi meklēja vainas un kļūdas. Aiz matiem pievilka šausmīgus grēkus un pārkāpumus. Nabaga jaunatne. . .

Ko tik viņa nebij nozieģusies, liela un smaga grēķu nasta: Nemācās,

smalku ārpusi, kaunas saieties ar latviešu zemniekiem, kaunas runāt latviski, paved jaunos studentus uz zūpošanu ieslavēdami to kā attīstības zīmi." (Ed. Veidenbauma sakopotu rakstu 648. un 663. lpp.).

Tādu un līdzīgu piemēru varētu pievest daudz. Neskatoties uz mūsu korporāciju ilgo mūžu, grūti atrast mūsu rakstniecībā pozitīvu korporāciju dzīves novērtējumu. Arī no mūsu periodiskiem izdevumiem vienīgi „Aizkulisēm” ir iemesls sajūsmīnāties par mūsu korporeļu pārdzīvojumiem un piedzīvojumiem.

Mūsu korporāciju dzīvē ir vajadzīgas reformas, to ir atzinuši augstāk pievesto citējumu autori, to sajūt arī dziļāk domājošie korporāciju locekļi, bet pie tā veco tradīciju un ierastu kulta, kuŗš arvien tiek aplaistīts ar alu, šādas reformas nav iespējamas bez iespaida no ārienas.

Tomēr pāri visām tām sīkumainām cīņām, kuŗas tagad tiek vestas pret konkordijām, mēs visas mūsu studentu saimes labā novēlam mūsu komilitotoņiem — buršiem atrast īsāko ceļu uz svaigāku un mūsu laikam un latviešu cilvēkam piemērotāku dzīvi savās organizācijās.

J. Ozols. stud. agr.

Studentu organizācijas.

Mūsu novadniecības.

Mūsu augstskolā novērojama parādība, kas ir arī pie dažām ārzemju universitātēm, ka zināma novada studentu apvienojas vienā organizācijā — novadniecībā. Viņu uzdevums — pacelt, cik tas stāv studējošo spēkos, dzimtā novadā kultūralo līmeni. Otrā vietā varētu stāvēt kolēģialitātes, zolidaritātes izveidošana kommitotoņu starpā.

Šādi mērķi fiksēti visu novadniecību statūtos. Novadniecību apvienība pie normālas novadniecību attīstības un vadības var būt ļoti spēcīgs kultūralais faktors sabiedriskā dzīvē. Bet kādu lomu gan viņa tagad spēlē? Vārda ideālā nozīmē tādas novadniecību apvienības nemaz nav un viņas vadībā atliek daudz ko vēlēties. Vainojamas ne novadniecības!

Galvenā un vienīgā kļūda no vadītāju puses — iemaisīšanās akadēmiskās dzīves politikā, resp. iziešana stud. pad. vēlēšanās ar savu sarakstu. Tagadējā novadn. apv. ir zināms politisks nogrupējums, kuŗš nevar reprezentēt visu novadu studentu, kālab kommitotoņi

atraujas no bēdīgu lomu tagad spēlējotām novadniecībām.

Novadniecību lieta, tomēr, ir tik svarīga, ka noteikti kaut kas jādarā. Nepietiek ar to, lai daži vispārējo lietu novestu līdz mandatu iegūšanai. Turpmāk būs jāatsakās no piedalīšanās stud. padomes vēlēšanās un galvenā vēriba jāpiegriež novadniecību tiešam uzdevumam — organizēti uzstāties dažādos kultūralos pasākumos, neizmirstot mūsu latvju stud. jaunatnes īstos un neviltošos centienus. Darbam jāskājas no apakšas, tieši — no novadniecībām un viņu atsevišķajiem locekļiem.

Varbūt, ka kādreiz izdosies panākt tādu stāvokli, kāds ir Zviedrijā un Somijā, kur katrs students ir attiecīgas novadniecības biedrs un, kur stud. jaunatne pierādījusi savas spējas, ieņemot cienīgu stāvokli sabiedriskā dzīvē.

A. Ozoliņš.

Saldus stud. b-bas pr-kā.

Kristīgo Studentu Organizāciju Darba apvienība.

L. U. kristīgās organizācijas un grupas sanāca p. g. 12. decembrī kopā, lai noorganizētu kopēju organizāciju prezidiju, lai sekmīgāk varētu veikt dažus darbus. KSODA's prezidija valde ievēlēja priekšs. K. Valters stud. thol. Kr. St. B-ba; priekšs.-b D. Bukovskis cand. jur. Pareiztic. St. B; sekretārs J. Grünbergs stud. Jaunekļu Kr. S; sekr.-b. E. Petersons Jauno Siev. Kr. Sav; kasiers P. Detlavs Teol. fak. b-ba.

KSODA grib tuvākā laikā noorganizēt reliģ.-filozofisku jautājumu sekciju un rīkot 1929 g. kopēju vasaras konferenci.

Lielbritānijas un Īrijas Kristīgo Studentu Kustība no 2.—8. janv. Liverpoolē noturēja ļoti plašu konferenci, kuŗā no Latvijas piedalījās stud. jur. N. Vinzarājs no Studentu Reliģiskās Dzīves Veicināšanas B-bas, cand. theol. E. Rumba, kā Latvijas biskapa pārstāvis un stud. jur. J. Grünbergs no Jaunekļu Kristīgās Savienības.

Māksla.

Moljēra „Don-Žuans” Nacionālā teātri.

Vispirms priekšlasījumus par klasisko mākslu un tad klasisko lugu izrādī, — tādas šīnī gadā Nacionālā teātra domas un tādi arī viņa darbi, kuŗi sevi pilnā mērā attaisno.

Mūsu laikmetā patiesi visa jaunatne pret klasiskiem izturas vēsi, maz intereses par lietām un notikumiem, kuŗi prasa pārdomu, kuŗi savukārt mums arī dod dziļākas dzīves vērtības, pārdzīvojumus un dzīves izpratni.

Viens no pirmajiem klasiķiem, kuŗu Nacionālais teātris izvēlējies, ir — Moljērs. Vecu vecās teikas varonis Don-Žuans gāja pāri mūsu skatuvei. Ne-trūka tipisko Moljēra asprātību un dzīves gudrību, kuŗas vienam otram lika daudz ko pārdomāt.

Don-Žuana tēloja Feldmanis — deva labi izprastu, smalkas ironijas un pašapziņas apdvestu tipu.

Donu Elvīru tēloja Lilijs Eriks parādīdama savu mīlošo, bet reizē arī aizvainoto sirdi.

Vispāri jāsaka, izrāde apmierināja, gan ar savu saturu, gan spēli, kā arī ar dekoratīvo ietērpju. A. Velde.

C. I. E.

Starptautiskās studentu konfederācijas C. I. E. prezidija sēdes.

Sarunā ar mūsu līdzstrādnieku Stud. padomes priekšsēdētājs Edg. Rempe izteicās:

C. I. E. prezidija sēde notika 29.XII. — 4.I. š. g. Davosā, kur no Latvijas piedalījās kā konfederācijas vicesprezidents. Bija ieradušies visi prezidiju locekļi, izņemot itālieti, un sakarā ar vācu stud. jautājumu apspriešanu bija arī čehoslovaku un franču stud. pārstāvji. Bez tam pārstāvji no „Die Deutsche Studentenschaft” un „Die Deutsche Studentenverband”, tad pārstāvis no Ungārijas referēt nākamā kongresu organizēšanas jautājumā. Bez tam vēl bija sportu u. c. komisiju apspriedes. Sēdē apskatīja pēdējos lēmumus Londonas Prezidiju sēdē 12.—14. okt. Korespondences. Pieņēma nāk. stud. konfederācijas kongr. programmu Budapeštā 10—24. augustam.

Plaši pārrunāja 3. komisijas (ceļojumu) ziņojumu.

Noklausījās referātu par pēdējo stud. organizēšanu starptaut. stud. palīdzībai.

Tad Leizenes sanatorijas jautājums. Sporta komis. jautāj. Noklausījās plašu sporta komis. ziņojumu. Nāk. ziemā Davosā notiks ziemas sporta sacīkstes, kam no Davosas puses dod 6600 šv. franku pabalsta. Vācijā notiks nākamā vasaras olimpiāde. Bija pārrunāts par sacīkšu dalīb. vecuma aprobežošanu uz 28 g., bet uz manu ierosināj. nolēma no Baltijas valstīm pieļaut vecākus. Pārrunāja arī statutu grozījumu C. I. E., tad par to, ka katrā pasaules daļā nodibinātu C. I. E. atsevišķu centrus. Tālāk — par jaunu biedru uzņemšanu. Nolēma atgādāt Lietuvas stud. iesniegt nepieciešamos dokumentus uzņemšanai.

Nolēma deleģēt vienu pārstāvi uz

Spaniju, kas regulētu Spanijas stud. jautājumu. No Jon Fugo stud. ienācis uzaicinājums, nokārtot serbu, kroātu un Macedonas pārstāvju lietu.

Nāk. Prezidiju sēde būs Pragā un pēc tam paredzams Rīgā (nāk. rudē). Galvenie jautāj. bija „Die Deutsche Studentenschaft” un „Die Deutsch Studentenverband.” „D. D. Studentenschaft” nebija lūgumu iesniegusi.

Viņa paliek sadarbā ar „D. D. Studentenverband” un noslēdz sadarb. aktu pēc sadarb. lēmuma, 24. februārī. 24. febr. es braukšu parakstīt no C. I. E. puses aktu ar „D. D. St-verband.” Kr. D.

Sports.

L. U. Akad. Sp. b-bas sarīkotās eksternās slēpošanas sacīkstes 25 km. distancē notika svētdien, š. g. 20. janvārī. Sacīkstēs ņēma dalību 15 slēpotāji no dažādām biedrībām un 3 komandas. Kalnainā un mežainā apkārtnē, kā arī mierīgais, samērā siltais laiks padarīja sacīkstes interesantas un veicināja labu izdošanos. Uzvarētais kom. A. Riekstiņš veica distanci 2 st. 18 min. 30 sek., otrais kom. E. Dzenītis — 2 st. 21 min. 18 sek., trešais Bukass — 2 st. 27 min. 2 sek., ceturtais Robežnieks — 2 st. 29 m. 53 sek., piektais Kikuts — 2 st. 30 m. 15 sek.

Komandu sacensībā uzvarēja L. U. Akad. Sp. b-bas I un II komandas. Vienīgais konkurents — Armijas komanda izkrita no sacensības iesīņam jau pirmā rīņī salaužot slēpes. A.

Aizrādījumi.

Stud. padomes karnevals „Nakts Latīņu kvartālā” notiks sestdien 2. februārī Virsnieku klubā. Karnevala rīkošanā un sagatavošanā rosīgi piedalās visas studentu organizāciju apvienības. Telpas dekorēs Mākslas akadēmijas audzēkņi. Karnevalā iznāks akad. dzīves laikraksta „Students” speciālnumurs ar humoristisku saturu.

Doc. Kārlis Straubergs trešdien 30. janv. š. g. plkst. 11 Universitātes svētku zālē aizstāvēs doktora disertāciju: „Latīņu paraugu iespaids Horācija kritikā un dzejā”.

Nākošais „Studenta” nrs iznāks 7. februārī š. g.

Atbildīgais redaktors: Jānis Ārens.

Redaktors: „Studenta” kolēģija.

Izdevējs:

L. U. studentu vienotība „VIENKOPA”

Sniegslēpes Kamanīņas Slidas

J. REDLICH, Redlicha stūrī.

Rasetnes, orig. RICHTER un c. fabr.

Logaritm. linejāli sist. „RIETZ” u. „ELEKTRO”

Zīmēj. papīrs „SCHÖLLERHAMMER”

un visi citi zīmēšanas piederumi AUGSTSKOLAS AUDZĒKŅIEM — RABATS.

Holländer un Friedländer

dib. 1903. g. Valņu ielā 31. dib. 1903. g.

Atgriezies no ārzemēm. MODERNĀS DĒJAS Twist, Quich-Fox, Tango, English-Valz u. t. t. pasīedz:

Nadja Mengden.

Rīgā, L. Smiļņu ielā 18, dz. 2. Tel. 23728. r. st. no 12—2 u. 5—8.

Lasait un izplatī

Studentu Vachramejevs

Zalona dejas

Grupas un privatstundas

Valdemara ielā 33, dz. 1-a, no p. 4—8 vak. Tālr. 28181

Foto-studija K. Bauls

Brīvības ielā 17 Tālr. 27034

Doma Muzejs

atvērta svētdienās no plkst. 11—2.

Valodu kursi

P. Berlits

Vietējas, angļu, franču, itāļu un citas valodās

Blaumaņa ielā 9

Runas stundas no p. 5—7 vak.

Direktors emer. P. Vestberg.

Sergejs Vachramejevs

Zalona dejas

Grupas un privatstundas

Valdemara ielā 33, dz. 1-a, no p. 4—8 vak. Tālr. 28181

Universitātes literatūra

Katalogi par brīvu

Jonck un Polievsky

Tirgoņu ielā 3. Tālr. 23188

Visi sacerējumi, arī antikvariski par lētām cenām.

Pieņem parakstīšanos uz visiem laikiem.

Latviešu valodu

un literatūru pasīedz un gatavo universitātes un citiem eksameniem, pa vienam un kopā (līdz 4 person.), ģimnāzijas skolotāja

Auguste Auniņ-Vigante.

Runājama no 5—6, otrdienās un piekdienās (iesācējiem katrā laikā). Gertrudes ielā 23, dz. 5.

Turpat vācu, krievu, franču, angļu stundas pie skolotājām-speciālistēm.